

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 47.

V Ljubljani, v saboto 11. septembra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako sredo in saboto. — Naročnina mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrlet 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 5 novč. — Dopisi pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamaolje in oznanila naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — Oznanila in poslanice se računajo po ceni, navadni v Ljubljani.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.

Odkar obstoja „Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu“, ni bilo v nobenem slovenskem časopisu o tem važnem zavodu govora, obelodanila sta le dva dopisa „Slov. List“ in „Agramer Tagblatt“. In vendar nam je predobro znano, da ni niti jedne okrajne bolniške blagajne na Kranjskem, katera bi bila z upravo tega zavoda zadovoljna, kar se je najbolj pokazalo pri zborovanju zaveze okrajnih bolniških blagajnic v Trstu. Oni dopis „Slovenskega Lista“ so delavski krogi splošno odobraval, gospodo v Trstu je pa jako neugodno dirnal, in vendar do pisu ni bilo mogoče očitati, da je enostran, ali neistinit. Splošni molk dokazuje, da imamo malo, res, jako malo ljudi na čelu okrajnih bolniških blagajnic, kateri zastopajo resno in odločno interese poškodovanih delavcev in njihovih rodbin.

Veliko se govori pri nas na raznih ljudskih in delavskih shodih, toda o delavskem zavarovanju se trdo molči, kakor da ne bi bilo potrebe dati o tej zadevi pouka, in kakor da bi bilo z današnjimi postavami zadoščeno že v vseh ozirih. Zato je skrajna potreba, da se gospodje, ki sklicujejo ljudske ali delavske shode, lotijo tudi tega dela, da proučavajo postavo okrajnih bolniških blagajnic in delavskih zavarovalnic, in da potem ljudstvo poučavajo ne samo o dolžnostih, ampak tudi o pravicah, katere imajo posamni člani.

Kaj je vzrok, da napreduje socijalna demokracija? Od leta 1888., odkar se je izdala postava okrajnih bolniških blagajnic, imajo v Avstriji skoro 50% vseh okrajnih bolniških blagajnic socijalni demokrati v svojih rokah. Ako bode mlačnost in nebržnost drugih krogov za to stvar še dalj časa trajala, bodo kmalu postali socijalni demokrati posestniki teh eminentno humanitarnih zavodov. Prašajmo se, zakaj?

Današnji delavci so nezadovoljni in tudi pri nas je še veliko nevednih. Celo veliko število delodajalcev nima niti pojma, kaj so okrajne

bolniške blagajnice, kaj delavska zavarovalnica proti nezgodam. Le to vedó, ko dobe plačilni list, da morajo plačati. O pravici pri volitvah ni ne duha ne sluha. Vsakdo pravi: Naj si volijo, kogar hočejo!

Nekateri resni možje celo smatrajo to za državne zavode, pri katerih posamezni nimajo nič govoriti, še menj pa odločevati.

Ali bi bilo mogoče, ko bi se delavci zavedali svojih dolžnostij in svojih pravic, da bi jim delodajalci več odtrgovali od zaslužka, nego je postavno dovoljeno? Gotovo ne! In vendar, koliko se pri tem greši proti delavcu! Naj nekoliko pojasnimo stvar.

Vzemimo, da ima delavec na dan po 1 gld. 50 kr. plače. Podjetnik ga zavaruje v kategorijo z jednim goldinarjem na dan, to je v prvem razredu, in plača v okrajno bolniško blagajno 75 krajcarjev na mesec. Delavcu more odtrgati 50 kr., podjetnik pa doplača iz svojega 25 kr. Kako se tedaj godi nevednemu delavcu? Na primer: Delavec dela tri mesece pri podjetniku, kateri mu na koncu odbije od celega zaslužka tri odstotke, češ to moram oddati okrajni bolniški blagajnici in delavski zavarovalnici proti nezgodam. Poglejmo si ta račun bolj natanko! Delavec je delal ves čas, namreč v treh mesecih, 70 dnij in zaslužil po 1 gld. 50 kr. na dan, tedaj skupaj 105 gld. Podvzetnik plača v blagajno za tri mesece trikrat po 75 krajcarjev ali skupaj 2 gld. 75 kr. Od tega denarja ima pravico odbiti delavcu od zaslužka le trikrat po 50 krajcarjev ali skupaj 1 gld. 50 kr., 75 krajcarjev in donesek za delavsko zavarovalnico pa mora po postavi sam doplačati. V resnici pa podjetnik odbije delavcu 3% od celega zaslužka, kar od 105 gld. znese 3 gld. 15 krajcarjev. Tako se delavec po krivici zatira. Vprašamo gospode načelnike okrajnih bolniških blagajnic, ali ni to resnica? Ne rečemo nikakor, da vsak podvzetnik tako dela, a vendar jih je še dandanes dovolj. Ali je čudo, da so potem delavci polni nezaupnosti, in da najraje drve za tistim, ki najbolj hujska proti postavam?

Kako bi se temu odpomoglo? Mi pravimo: z javnimi shodi! Treba bi bilo uprizarjati shode in poučevati delodajalce in delavce, dramiti jih, vzgajati jih, da se bodo zavedali ne samo dolžnostij, ampak tudi pravic o katerih danes ne vedó skoro ničesar in menijo, da je vsejedno, kdo upravlja te važne zavode. Nihče ne dvomi, da lahko postanejo ti zavodi, ako so v pravih rokah in ako so delavci zavedni, pravi blagor delavcem trpinom. (Konec pride.)

Izvirni dopisi.

S Štajarskega, 8. septembra.

Čej glas
Protiv Slavjan Slavjanskim bratjam
Meči vručil v prestupnij čas!
(Homjakov.)

Nehote mi hodijo te besede na misel ravno zdaj, ko se slovenski narod pripravlja na vse-slovenski shod v beli Ljubljani. Ali bodo voditelji in zastopniki slovenskega naroda pri tem shodu jedini? Poglejmo na leto 1848., v katerem so se zbrali največji in najslavnejši voditelji avstrijskih Slovanov v stostolpni Pragi. Tam so podpisali ta-le poziv: „Slovani brati! Kdo iz nas ne pogleda z žalostjo na našo minulost? In komu je neznano, da je to, kar smo pretrpeli, se zgodilo v naši nezavednosti in razdrobljenosti, ločeči brate od bratov? Ali po dolgih vekih, v katerih smo pozabili drug na drugega, v katerih se je toliko nesreč na glave naše sesipalo, prišli smo do tega spoznanja, da smo jedno, da smo brati.“ Takrat je imel ta poziv vseslovenski pomen. Obrnemo ga pa tudi lahko na vseslovenski shod. Na ta shod bodo prišli, kakor pričakujemo, zastopniki vseh Slovencev, bivajočih po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem in Goriškem in Istri, razmotrivajoč in razpravljajoč težnje in krivice, katere tišče naš narod.

„V jedinstvi je moč“, to geslo našega presvetlega vladarja bodi tudi geslo naše! Jedini naj bodo zborovalci v vseh točkah in naj se sporazumejo med seboj, ne ozirajoč se na dosedanjo stranko ali mišljenje. Vsi bodimo jedna stranka

„Svobodo, ali smrt!“

Za nimiva, 350 let stara knjiga leži pred menoj. Judovski zgodovinar Jožef Flavij natanko popisuje v njej, kaj se je godilo o razdejanju mesta Jeruzalema. Rimski vojvoda Tit se je bližal l. 70. po Kr. z 80 tisoč vojakov dobro utrjenemu, s pitno vodo in živežem izvrstno preskrbljenemu mestu. Postavil je Tit pred mesto 340 strojev, s katerimi so vojaki metali sulice in težke kamne v mesto, in jemal je v naskokih posadko za posadko v predmestjih. Ravno so bili Judje iz vse dežele prišli v Jeruzalem obhajati velikonočne praznike, tako da se jih je bilo sešlo okoli 3 milijonov. Namesto da bi se bili Judje složno zbrali in z združenimi močmi planili nad sovražnika, nastali so v mestu hudi prepiri in boji med njihovimi vojvodami. Vojvoda Ivan je s svojo četo zasedel hrib, na katerem je stal tempelj, vojvoda Simon se je utaboril na gori sijonski in na čelu tako imenovanim gorečnežem je stal vojvoda Eleazar. Lahko bi bili v sitrije skupaj premagali sovražnika, stoječega pred mestom, a rajše so se topli in klali domačini med seboj,

da je tekla kri v potokih. Mrliče so metali čez mestno ozidje in z njimi polnili obmestni jarek. Več srda so kazali Judje do lastnih bratov, kakor do sovražnika, ki jim je prišel jemat svobodo. Če so tudi planili posamezni oddelki iz mesta, ni se jim posrečilo prebiti rimske vojske. Rimljani so jih polovili in marsikaki dan do 800 križali blizu mestnega ozidja. Ko so gledali Judje raz ozidja proti mogočnemu rimskemu taboru, videli so v sredi brez števila križev, na katerih so mučne smrti počasi umirali njihovi bratje. Tudi ta pogled na umirajoče brate še ni napravil med njimi sloge. Jožef Flavij, ki je sam gledal to grozno klanje in smrt, trdi v omenjeni zgodovini, da je padlo Judov 1.100.000. Nekaj jih je pomoril sovražnik, nekaj lakota in kužne bolezni, veliko pa tudi — domači meč.

Prišel je osodepolni dan. Tit napade mesto z vso silo. Slavni Jeruzalem vzamejo sovražniki in ga zažgo. Toliko je bilo plamenov na vseh straneh, da se je videlo, kakor bi gorela gora. Celo prekrasni tempelj je ukazal Tit zažgati, da bi tako uničil vero judov in kristjanov. Obe veri je jednako sovražil, češ, obe sta iz istega vira.

Če se izruje korenina se pokonča tudi deblo. Vojak je vrgel skozi okno baklo v tempelj in vnel se je suhi cedrovi les.

Ko so se od jedne strani izmed strašnih plamenov razlegali presunljivi stoki umirajočih Judov in glasno žalovanje duhovnikov, od druge strani pa zmage pijani klici sovražnikov, podala sta si vojvodi Ivan in Simon roki v spravo, a — bilo je prepozno! Zbrala sta v naglici vojvoda Ivan in Simon s klicem: „Svobodo, ali smrt!“ vse svoje vojake. Borba je bila srdita, a končala se je za Jude, ki so bili že prej najboljše moči svoje potratili v medsebojnem boju, silno nesrečno, prinesla jim ni svobode, ampak smrt. Zgodilo se je, kar je pre-rokoval Izveličar. Častitljivi Jeruzalem so razdejali sovražniki, da ni ostal kamen na kamenu. Oropani so bili tako Judje svoje domovine, katero so sicer prisrčno ljubili, a zaradi slepega medsebojnega sovražstva preslabo branili.

Čemu ta zgodba? Ali naj je to predpoda naše ljube slovenske domovine? Ali stoji že Tit pred durmi slovenskega Jeruzalema — mile nam Slovenije?

proti sovražnikom. Jedinimi smo Slovenci po veri in po krvi, torej bodimo jedini tudi v zahtevah, tičočih se nas. Zakaj bi vsled naše nebržnosti drugi narodi imeli več pravic in ugodnosti, kakor pa mi? Ali ne plačujemo enakih davkov, ali ne nosimo enakih bremen, kakor oni, ki hočejo vedno biti Slovanom gospodarji? Da, vse žrtve se od nas zahtevajo. In vendar, ako se Slovenec predrzne betev prositi, mu je ne dajo. Pri dunajski obilno pokriti mizi našega vpitja o gladi ne slišijo. Nasprotniki nas zmerjajo z besedami: „du Windischer, hast nichts zu verlangen, du windischer Hund, du windischer Trottel, schlaf, schiave itd. Te in jednake lepe naslove smo si zaslužili v teku tistih let, ko so naši predniki morali stati na bojišču in na straži proti Turčinu in drugim sovražnikom in so prelivali kri za presvetlega cesarja in domovino!

— Mislim, da bode vseh zborovalcev pristrčna in iskrena želja, da bi imel shod res zaželjeni vspeh, da bi se določil program, po katerem naj bi se v prihodnje delovalo in ravnalo po vsi Sloveniji jednako. Posebno naj shod najde pot, na kak način bi se zajezila razširjajoča se socialna demokracija, katera bi sicer prej ali slej jako hude rane vsekalá slovenskemu narodu.

Toliko v prevdarek rojakom pred vseslovenskim shodom!

Z Goriškega. Veselilo nas je, da je „Sl. List“ poudarjal gospodarsko organizacijo na Slovenskem. Vseslovenski shod naj bi na to stran kaj vkrenil ter vsaj na gospodarskem polju slogo dosegel. Sloga na gospodarskem polju je vkljub vsem preprirom možna, samo dobre volje in nekoliko samozatajevanja je treba pri vseh strankah. Žal, obojega je včasih premalo. Izkušnja uči, da sloga na političnem polju vpliva blagodejno tudi na gospodarsko organizacijo. Često-krat brez politične sloge ni mogoče izdatnega doseči tudi v gospodarskem oziru. Različni časopisi, ki si drugače nasprotujejo, bodo le od slučajja do slučajja složno postopali na gospodarskem polju. Ako se včasih vkljub temu posreči, doseči tako slogo, je ta sloga le hipna, zavisna od trenutkov, nikoli pa ni trajna. Ako hočemo doseči na Slovenskem gospodarsko organizacijo, potrebno bi bilo, najpoprej organizovati slovensko časopisje. Veliko število slovenskih listov nam v gospodarskem oziru zelo škoduje. Žalostno je, da različni časopisi včasih le posameznim osebam služijo in ne splošni blaginji. Da to zavira složno in jednotno postopanje tudi na gospodarskem polju, je naravno. Marsikateri obrtnik, ali pa marsikatero gospodarsko društvo bi rado včasih svoje oglase poslalo v javnost. Ker je tu več listov in več strank, to opusti, ker se ne mara zameriti ne na levo, ne na desno. Gospodarskih društev je več na Slovenskem. Večkrat se pripeti, da celo leto ni glasu od nobenega. Zakaj? — Merodajne osebe pri društvu imajo obzire, nočejo se nikomur zameriti, zato je vse tiho in mirno, kakor da bi sploh društvo ne živelo. Da pri takih razmerah društva ne morejo uspešno razvijati se, je naravno. Ko bi se zmanjšalo število slovenskih časopisov, ter bi se listi takorekoč v jedno celoto zlili, napravili bi v gospodarskem oziru velikanski korak. Le pomislimo, kje bi bili Slovenci, ako bi imeli v središču Slovenije krepek glavni dnevnik in vsaka pokrajina po eno lokalno glasilo? O, ko bi bilo možno vse stranke prepričati, da le v slogi je možna gospodarska organizacija! Žal, da še o tem ni misliti! Nekateri diktatorji hočejo imeti neomejeno besedo pri časopisih. Eden bi rad splaval naprej, ker ga častihlepe žene, zato noče odstopiti, pod pretvezo absolutne narodnosti hoče drugi komandirati; tretji pod pretvezo vere hoče kako častno službo doseči, četrti hoče svojemu podjetju na noge pomagati, peti se mora zmaščevati nad svojim osebnim ali pa političnim nasprotnikom, šesti je preveč napuhu vdan in ne more prenašati, da mu kdo ugovarja, itd. Zato pa imamo brez števila slovenskih časopisov, ki nekako vsi hočejo veljati, da so tu za občno blaginjo. V resnici so pa v občno škodo.

S tem nisem hotel družega povedati, kakor to, da je jednotna gospodarska organizacija na Slovenskem po našem skromnem mnenju ne-

mogoča, dokler bo toliko listov izhajalo. Ko bi imeli urejeno časopisje, tedaj bi Slovenci videli, kam bi prišli v desetih letih na Slovenskem. To bi Vam bil največji udarec za vse naše sovražnike in splošni bojkot najhujše vrste. Tako pa društvo za društvom hira in propada, ker mnogo mož išče sebe in ne dobre stvari.

Zadnji občni zbor kmetijske družbe na Kranjskem je nepobiten dokaz, kako sploh politična razdvojenost kviri celo kmetijsko družbo, ki bi morala biti vzvišena nad vsemi političnimi strastmi. Isto velja tudi pri „Slov. Matici“. Po našem mnenju bi bil največjega pomena na Slovenskem tisti shod, ki bi dosegel jednotno organizacijo slovenskih časopisov.

Politiški pregled.

Poslanske zbornice prva seja je določena na dan 23. septembra. Za gospodsko zbornico bode imenoval predsedstvo vladar, za poslansko zbornico se bode pa vršila volitev novega predsedništva po poslancih.

Ministerski svet pod predsedstvom cesarjevim se je dne 7. t. m. zopet pečal s perečimi zadevami v zbornici poslancev. Govori se, da bode odstopil minister Gleispach in da bode dr. Ebenhoch predlagan poslancem, da ga izvolijo predsednikom zbornice.

Cesar Viljem pride dne 20. septembra v Budapešto. Slavnostno predstavo v dvornem gledališču mu bodo napravili v madjarskem jeziku, kar nemškimi listom posebno ne ugaja. Madjarska aristokracija se pa baje ne bode udeležila slavnostij, prirejenih na čast nemškemu cesarju.

Sprava med Rusi in Poljaki je po mnenju Slovanom sovražnih listov močen steber za splotje vseslovanstva. Zlasti jih jezi pristrčna udanostna adresa, katero je podal Vielopolski, voditelj poljskega komiteja, carju v Varšavi, v kateri se poudarja vez ljubezni, ki veže na carja in domovino milijone poljskih src.

Skupščina pravašev v Spletu žal ni sklenila, kakor smo nedavno poročali, jedinstva z narodno stranko, ampak je le obžalovala, da se je raztrgalo jedinstvo v stranki prava na Hrvatskem, in izjavila, da se ne more pridružiti nobeni pravaški frakciji v Banovini, ter je odločno protestovala proti nasilstvom narodne stranke pri občinskih volitvah v Visu in Markarski. Naše mnenje je, da bi se vsi dalmatinski Hrvatje in Srbi lahko zjedini proti skupnemu sovražniku v boju za svobodo in jedinstvo slovenskega naroda v Dalmaciji.

V Solnogradu so imeli liberalni in nemško-nacionalni obrtniki shod. Kričali so poslanci obeh strank v lepi harmoniji o zatiranem nemštvu. Tudi koroški pangerman Dobernik se je hudoval nad Slovani, posebno nad Čehi. Vladni zastopnik je pa zbor zaključil preden je bila prečitana sklenjena resolucija.

Socijalnodemokratske manifestacije „miru“. Proti socijalnodemokratskemu sestanku „miru“ v Pragi priredili so narodni češki delavci iz Prage dvajset zborovanj. Razni listi povdarjajo, da bi bilo lepo, ko bi bilo pri socijalnodemokratskih manifestacijah malo več logike in doslednosti. Tako je pa malo čudno, da socijalnodemokratje hote imeti mir med narodi, zajedno pa pozivljejo vse delavce na boj proti meščanstvu. Mir hote imeti med narodi, a vojno, najsrdeitejo vojno med stanovi. To se ne strinja in vzbuja resne dvome v socijalnodemokratski iskrenosti.

Politika in cerkev. V italijanskih časnikih se razpravlja vprašanje, če se sme govoriti pri katoliških shodih, ki se vrše po cerkvah, v čisto političnih vprašanjih. „L' Osservatore Romano“, glasilo Vatikana, se je izjavil v negativnem smislu. — V Parizu so pa v cerkvi sv. Srca po povelju kardinala nadškofa zaradi sklenjene rusko-francoske zveze zapeli „Te Deum“ in drugi francoski škofje so ukazali, da so se po cerkvah v ta namen opravile javne molitve Bogu v zahvalo. „Ako so iz cerkve izključena čisto politična vprašanja, ni pa izključeno rodoljubje“, pristavlja k temu poročilo „Obzor“.

Domače novice.

Pozdravljeni mili bratje, ki se odpravljate na pot v belo Ljubljano na vseslovenski shod! Niste nam bratje samo po krvi, ampak tudi po mišljenju. Misel sloge, za katero se v prvi vrsti bori „Slov. List“, nosite gotovo vi vsi v srcih svojih. Da bi pomagali oživotvoriti to misel, žrtvujete trud daljne poti. Res plemenita je ta domoljubna žrtev. Bog vas vse blagoslovi! Dobro došli! — Žalostno je, da moramo še dušiti želje, ki bi tako rade skočile na dan že na tem vseslovenskem shodu. Žalostno, da morajo naši župani in župniki v Ljubljano še le hoditi pričat, da smo Slovenci stiskani. Žalostno, da moramo vseslovenski shod delati za ministre, ko bi ga tako živo potrebovali za narod slovenski. Vendar premagajmo te grenke čute z veselimi naznanilom, da prihajajo bratje, z upom, da noč beži in se bliža dan! Ta shod je jutranja zarja, ki oznanuj drugi, lepši shod vshajajočega solnca, od vseh pravih rodoljubov težko pričakovani slovenske sloge shod, na katerem se določi krščanskim Slovincem skupni krščansko-slovenski program.

Osebnosti. — Iz Sarajeva dohaja radostna vest, da je papež imenoval našega rojaka nekdanjega jako priljubljenega podvodjo in profesorja ljubljanskega semenišča, velezaslužnega generalnega vikarja v Sarajevu preč. g. dr. Antona Jegliča pomožnim škofom. Jutri bode posvečen v škofa. Mnoga leta! — Č. g. Matija Mrak, stolni vikarij v Ljubljani, je prezentovan za župnijo Bohinjska Bela. — Župnijo Višnja Gora je dobil č. g. Matej Kljun, dosedaj župnik v Zgor. Tuhinju. — Č. g. Matej Riepl, kaplan v Št. Jakobu v Rožu je premeščen v Spod. Dravberg. — Semeniški podvodja gosp. Rok Merčun je imenovan katehetom mestnih ljudskih šol v Ljubljani. — Diplomirani živinozdravnik Jožef Stegu se je naselil v Mokronogu, kjer bo izvrševal svoj zdravniški posel. — Včeraj po noči je umrla v ljubljanskem uršulinskem samostanu č. mati Alfonza Rieder, roj. Ljubljančanka. — Suplent na ljubljanski višji gimnaziji Mihael Markič je imenovan profesorjem na gimnaziji v Novem Mestu.

Za vseslovenski shod je zanimanje jako veliko zlasti med izvenkranjskimi Slovenci in isterskimi Hrvati. Pride tudi rusinski državni poslanec Barvinski. Vabil se je izdalo do 3000, na banketu bode pa prostora za 300 do 400 oseb. Ljubljana bode napravila lep vsprejem, mesto bode vse v zastavah. Z upom, da se doseže sloga, bi bila umestna tudi razsvetljava hiš.

Zjokal bi se človek, pravi tržaška „Edinost“, ako pomisli, kako na vse drugačni stopinji bi bila politična šola našega naroda, da smo porabili za šolanje one zlate čase, ki smo jih potratili v medsebojno klanje in — pohujševanje!

Za želodarje hoče po vsej sili napraviti Malovrh ljubljanske Sokole. Mi smo pisali v zadnjem listu pogojno: „ako se bode odbor „Sokola“ potegoval za politične kozle svojega staroste, izgubil bode peruti. Narod naš sam mu bo vzel ponosno sokolsko pero in nataknil mu želod. Ako ima g. dr. Kušar pogum, naj le skliče občni zbor „Sokola“ in stavi predlog, da naj „Sokol“ pritrdi zvezi z Nemci, jednodušno bi vsi brati Sokoli s Češkega odgovorili: „Hanba!“ in slovensko ljudstvo bi reklo! „To, to je dihur?“ — Malovrh pa poroča v „Narodu“, kakor da so že vsi Sokoli potrdili zvezo z Nemci, pišoč: „Sokolom se bode strgalo pero in obesil se jim bo na čepico želod. „Slov. dihur“ je že vse z blatom ometaval, kar se ne ukloni njegovim diktatom. Sodimo, da se „Ljubljanski Sokol“ po najnovejšem napadu tega umazanega revolverlističa ne more čutiti razžaljenega, ker patroni „Slovenskega dihurja“ sploh nikogar razžaliti ne morejo.“ — Mi nismo Sokolov še nikdar žalili, marveč smo jih že večkrat hvalili. Žal, da pa Malovrh sme valjati po „Narodni kloaki“ kogar hoče, in tudi brate Sokole, ko piše o njih, kakor da bi bili že vsi potrdili sramotno zvezo z Nemci in tedaj zaslužili si želode.

Provokacija! Dne 31. oktobra bode v Ljubljani velikonemška slavnost „Südmärkischer Sängerbund“-a. Po celjskih dogodkih smatramo

to slavnost za drzno provokacijo. Ni dosti, da nas izzivajo Nemci na vseh koncih in krajih, niti v našem središču nas ne pusté pri miru. Upamo, da bo ljubljansko Slovenstvo dné 31. oktobra celokupno ter da bode znalo varovati čast slovenske Ljubljane. Občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 7. t. m. jednoglasno naročil županu, naj stori vse korake, da se ta izzivajoča slavnost v Ljubljani ne bode vršila.

Koroški Slovenec v Ljubljani. Piše se nam: „Minoli teden sem čez mnogo let prišel zopet v Ljubljano, a tako se mi je pristudila, da me kar nič več ne mika tja v „slovensko“ metropolo. V odlični gostilni sem sedel ter poslušal, v katerem jeziku govoré drugi gostje. Vse vprek je nemško govorilo, dasi so bili gostje Ljubljančani in znani Slovenci. Krono tej sramoti je pa naredil gospod, ki je malo pozneje došel (Slovenci v tujini ga v šali imenujejo slovenskega kneza). Ta prvak je spoštljivo pozdravil jedno omizje z besedami: „Habe die Ehre meine Herrschaften“ ter dalje govoril nemški. Od te mize sem tudi čul: „Sie, Kellnerin, bringen Sie mir den „Slovenski Narod.“! Taki so Ljubljančanje! Lahko rečem, da je dotičnik (imenovan slovenski knez) prvi mož v taboru „narodne“ slovenske (?) stranke, a on govori v krčmi le po nemški! To je prvak! Povem naj še to, da mi je natakarica predložila nemški „Speisezettel“ ter na moje prашanje po slovenskem listu odgovorila, da je bil dozdej vsak z nemškim zadovoljen. O, ti bela nemčurska Ljubljana ti! Ni čudo, če nas tujci niti ne upoštevajo kot naród; saj sami skrivamo svojo narodnost. Le tako naprej, čez par desetletij bomo „slovenski Nemci“!

V premislek. V torek je prišla v Ljubljano brzovjavka: „Mladočeški meščanski klub je sklenil pozvati praški mestni zastop, naj odstrani z mestne hiše vse nemške napise“. V istem času, ko smo se Slovenci potegovali za samoslovenske ulične napise v Ljubljani, odkazal je pa gospodar naše mestne posvetovalnice pri napisih na mestnih hišah nemščini odličen prostor. Kaj bi bilo, ko bi naši narodnjaki na magistratu trdne odločnosti bratov Čehov ne priporočali nam samo v dolgih govorih, ampak jo sami dejanski posnemali? Ali bi počila potem nemško-slovenska zveza?

V Kropi bode jutri veselica na korist družbe sv. Cirila in Metoda. Veselica se vrši v Jarmovi gostilni.

V Dobropoljah bode ondotno bralno društvo praznovalo jutri slavnost blagoslovljenja društvene zastave. Popoldne je ondi ljudski shod, na katerem govorita gg. drž. poslanca dr. Krek in dr. Šušteršič.

Laški napisi se zopet prikazujejo po Ljubljani. Najnovejši se je pokazal v Kolodvorskih ulicah nad vrati gostilne pri Kranju. Ali bo sedaj nosila Ljubljana poleg nemškega še laški pečat?

Koncert Slavjanski. Dimitrij Slavjanski priredi tekom prihodnjega tedna dva koncerta v Ljubljani, pri katerih nastopi tudi njegova hči Margareta. Izvrstno!

Cesarski pesmi so na predvečer rojstnega dne cesarjevega žvižgali v Gradcu. Ali ni bilo nobenega, ki bi bil graške Tevtončke prijel za ušesa?

„Kärntner Allgemeine Zeitung“, ki je izhajala v Beljaku — tiskali so jo zadnji čas v Ljubnem na Štajarskem — je zmanjkalo sape. „Beljaške Urše“ ni več! Ta list ima velike za sluge za divjanje koroških renegatov napram Slovincem.

Občinski odbor mesta Kranja vabi na slavnostno otvoritev novega gimnazijskega poslopja dne 18. septembra. Vzpored: A. 1. Ob 8. uri zjutraj na kolodvoru vzprejem zastopnika visoke c. kr. učne uprave, dostojanstvenikov in došlih gostov po občinskem odboru. 2. Ob 1/2 9. uri slovesna sv. maša v župni cerkvi. 3. Sprevod h gimnazijskemu posloppju. 4. Vzidanje sklepnega kamena in odkritje spominske plošče. 5. Blagoslovljenje poslopja in kapele. 6. Slovesna oddaja poslopja visoki c. kr. učni upravi. 7. Ogleđovanje prostorov. B. 8. Ob 1. uri skupni obed v gostilni gosp. Petra Mayra. 9. Ob 4. uri promenadni koncert godbe c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27., v Fran-Josipovem drevoredu.

10. Ob 8. uri večerna zabava s koncertom vojaške godbe v prostorih gosp. Petra Mayra in v prostorih „Narodne čitalnice“. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, naj to naznani gostilničarju g. Petru Mayru do 15. septembra. Kuvert à 2 gld.

Na državni gimnaziji v Kranju, ki se prav lepo razvija in dobi sedaj prekrasen nov dom, je deželni šolski svet dovolil vsoprednico tudi za tretji razred.

V Spodnji Idriji je socijalno demokratski shod dne 8. t. m. župan razpustil zaradi razgrajanja in mokračí so potem hudičali po vasi vso noč.

Glas iz občinstva. „Narod“ pripoveduje, da občinski svet in župan Hribar ne smatrata g. Jos. Turka pravim občinskim odbornikom, in da je bil g. Jos. Turk povabljen na sejo le zgolj iz prijaznosti (Živahno pritrjevanje). Čudno je le to, da župan pusti g. Turka tudi glasovati, kar iz same prijaznosti po zakonu ni dovoljeno vsakemu, in da se iz prijaznosti ne vabijo tudi drugi gospodje, stoječi pred rotovžem.

V Dragomlju pri Domžalah je bil v poneđeljek velik požar. Upepeljenih je 18 poslopij. Škode je okoli 44.000 gld.

Sestanek slovenskih pisateljev, umetnikov in knjigotržcev. Dne 7. t. m. sešlo se je v Ljubljani nekoliko pisateljev, umetnikov in knjigotržcev, ki so se posvetovali o tem, da se priredi pisateljski shod. Po daljšem pogovoru sklenilo se je, da se skliče pisateljski shod drugo leto v Ljubljani. Za letos tega shoda ni moči prirediti, ker je za to premalo časa. Nadalje se je sklenilo, naj se pisatelji, umetniki in knjigotržci snidejo dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v spodnji kavarni v „Narodnem Domu“ na neprisiljen pogovor v to svrhu, da se izvoli pripravljalni odbor, kateremu se poveri naloga, da določi program pisateljskemu shodu. Ker je pričakovati, da se dne 13. t. m. v predvečer vseslovenskega shoda snide v Ljubljani lepo število slovenskih razumnikov, vabijo se tem potom vsi pisatelji in pisateljice, umetniki, knjigotržci in sploh vsi prijatelji slovenske knjige na sestanek dne 13. t. m., da izvolijo pripravljalni odsek. Posebna vabila se ne bodo izdajala.

Za kaj je to dobro? Ravnateljstvo c. kr. velike gimnazije v Ljubljani razglašá v „Slovincu“ in „Narodu“, da naj se učenci, ki žele na novo vstopiti v nemški oddelek prvega razreda, oglase dne 15. septembra, da se pa v slovenski oddelek prvega razreda v tem obroku učenci na novo ne bodo vsprejemali. — Ali se ne silijo na ta način direktno nekateri slovenski učenci, ki se niso prej vpisali, da morajo vstopiti v nemški oddelek?

Iz šentruperške doline na Dolenskem se nam poroča, da je g. knezoškof ljubljanski v sredo slovesno posvetil prenovljeno cerkev šentruperško. Štiristo let stoji prelepa cerkev, kateri ni blizo enake. Zidana je v čistem gotskem slogu, prosta, nežna slikarija na oboku in na stenah jo zelo krasi. Pri slavnosti se je posebno odlikoval šentruperški pevski zbor pod vodstvom g. organista Mateja Holmarja. Knezoškof je v Št. Rupertu delil tudi zakrament sv. birne, ki ga je prejelo nad 800 otrok. Po Št. Rupertu je bilo mnogo veličastnih slavolokov.

Shod na Viču je priredilo slovensko katoliško delavsko društvo v četrtek 9. t. m. Poročal je na shodu č. g. dr. Krek, ki je povdarjal, da je naloga poslancev, ljudstvo poučevati o njega pravicah. Državne poslance bi morali volilci izkoriščevati (v Ljubljani Kušarja? Opomba stavčeva), zahtevati od njih, da spolnjujejo dolžnosti poslanske. Pojasnjeval je obširno položaj v naši državi. G. Gostinčar je navdušeno govoril o narodnem vprašanju ter brisal po nemškutarških mokračih. Zborovalci so z zanimanjem poslušali govore in tudi z glasnim pritrjevanjem pokazali, da se strinjajo. Shod je bil zelo dobro obiskan, tako da ni nihče kaj takega pričakoval. Za to se slovenski delavci zahvaljujejo svojemu vrlemu tovarišu Juriju Končanu, ki je sprožil misel, prirediti na Viču shod, in je tudi za shod veliko storil. Hvala tudi g. Janku Travnu za blagovoljno prepustitev res lepih prostorov v svrhu shoda. Tudi nekaj socijalnih demokratov je prišlo na shod, a biti so morali mirni, le zunaj so ne-

kateri, o katerih se je že poprej vedelo, hoteli delati zgago, toda tudi tem je kmalo ušlo srce v hlače.

Na Koroškem se bodo vršile letošnjo jesen in prihodnjo pomlad nove volitve za občinske odbore. „Mir“ kliče koroške Slovence na delo. Koroškim bratom želimo že naprej mnogo blagoslova božjega!

Pernhartova razstava slik je bila v Celovcu. Mnogo njegovih lepih slik je poslal na razstavo tudi ljubljanski muzej. Pernhart je bil rodóm Slovenec, doma od Brankovce nad Tinjami.

Družba sv. Mohorja ima letos 71.540 udov, žal, 3687 udov manj, kakor lansko leto. Napredovala je družba le na Hrvaškem, v Ameriki in drugih tujih krajih, nazadovala pa po vseh slovenskih deželah. Za razloga tej žalostni prikazni se navajata slaba letina in potres, a nam se zdi, da člani družbe sv. Mohorja pred vsem žele lepih povestij. Prav bi bilo, ko bi Slovenci bolj skrbeli, da dobi ljudstvo več zabavnega berila in konec poročila o domačem boju.

„Schulverein“ sega vedno predrznejše po slovenskem Spodnjem Štajarskem. Najbolj mu pri tem pomagata deželni in mariborski okr. šolski svet. Sedaj hoče osrečiti s ponemčevalnico faro sv. Ilja v Slov. goricah, katero zadnji čas Nemštvo naskakuje s podvojeno silo. Vesela je pa vest, da so se Pekrčani od „Schulvereina“ ponujane dobrote po dolgih rekurzih vender ubranili in da bo tam nemške šole v jeseni konec. Naj bi se tudi Št. Iljci krepko postavili po robu nemški pohlepčnosti!

Italijanska strast. Zadnjo nedeljo meseca avgusta je bilo romanje tržaške katoliške družbe k Materi Božji doli v Istro blizu Poreča. Kakor običajno, se je vdeležilo romanja tudi lepo število Slovenk in Slovencev. Laška duhovščina pa je slovenskim vdeležencem prepovedala moliti in peti v slovenskem jeziku. Vedno lepše!

Električno železnico na Sv. Višarje bode napravila tvrdka Siemens & Halske. Židovska tvrdka ne hode imela izgube, ker božjo pot na Višarje obiskuje na leto okoli 60.000 ljudi.

Hrvatsko gledališče v Zagrebu in deželno gledališče v Ljubljani brez napisa. „Obzor“ prosi intendanta hrvatskega gledališča, da izposluje od vlade hrvatskemu gledališču napis. Napise imajo baje vsa gledališča v Evropi. Naj se zgradi označi za hrvatsko gledališče. Tudi v Ljubljani nima deželno gledališče napisa. In zakaj ne? Zato, ker se je slovenska večina udala Nemcem, kateri niso hoteli prvotno določenega primernege slovenskega napisa na naši zgradbi. Vidi se, da na oni strani Sotle vladajo Madjari, na tej pa Nemci.

Nova maša ogerskega Slovencea. Dan 25. julija 1897 je bil znamenit dan za občino Krajno ob štajarsko-ogerski meji in za celo župnijo tišinsko. Obhajal je namreč ta dan svojo veselo primicijo č. g. Jožef Klekl, novomašnik somboteljske škofije. V krasni, deloma že prenovljeni župni cerkvi v Tišini se je zbrala nešteta množica pobožnih prekmurskih Slovencev in Slovenk, da bi se udeležili prve presvete daritve svojega vrlega rojaka. Pridigoval mu je med ogerskimi Slovenci dobro poznani izvrstni govornik, g. Jožef Bagáry, župnik martijanski. Popoldne pa se je obhajala lepa versko-narodna slavnost na domu primicijantovem, kjer se je zbralo mnogo tamošnjih odličnih Slovencev duhovnih in posvetnih in priprostega ljudstva. Na potu tja je bilo postavljenih več slavolokov s slovenskimi napisi v madjarskem pravopisu, kakor: Bog zsvi novomesnika! — Blagoslovlen, ki pride vu iménu Goszpodnovem! Najlepši pa je stal pred rojstno hišo primicijantovo z napisom: Dnesz je vesinyeno zvelicsanye etoj hizsi! Tu je plapolala ogerska zastava, poleg nje pa tudi lepa slovenska trobojnica, ki je jasno pričala vsem, da tukaj bivajo Slovenci, ki se še zavedajo svoje slovenske narodnosti.

Zanimiva razsodba gledé volilne pravice v mestni skupini. Mnogo kmetskih posestnikov ima tudi v kakem trgu ali mestu, katero voli v mestni skupini, kako posestvo ali hišo, od katere plačujejo nad 5 gld. davka. Vpraša se sedaj, kje volijo taki posestniki, ali v kmetski

skupini, ali v mestni skupini? Pri zadnji volitvi v državni zbor so v Celju pustili voliti z nemško stranko take posestnike iz kmetskih občin; slovenske kmetske posestnike pa so n. pr. na Vranskem, Laškem, v Šoštanju itd. izbrisali iz mestne skupine ter tako vzeli narodni stranki lepo številce glasov. — Da se ta reč enkrat za vselej dožene, da se ne bode merilo zanaprej drugače za Nemce, in drugače za Slovence, vložil je g. dr. Ivan Dečko v Celju za Mihaela Tajnika iz Družmirja, Janeza Hliša, Martina Pušovnika, Jurija Stropnika, katere je namestništvo dalo iz volilnega imenika trga šoštanjskega izbrisati, pritožbo na državno sodišče na Dunaju. Državno sodišče je pritožbi ugodilo, ter z razsodbo od 7. julija 1897, št. 210. izreklo, da je namestništvo z izbrisanjem Mihaela Tajnika, Janeza Hliša, Martina Pušovnika, Jurija Stropnika volilno pravico kršilo, to je, državno sodišče je izreklo, da imajo taki kmetski posestniki, če tudi stanujejo v kaki kmetski občini, volilno pravico (za deželni in državni zbor) jedino le v mestni skupini. („Dom“.)

Društva.

Vrtno veselico priredi „Društvo knjigovezov, galanterijskih knjigovezov, kartonažnih izdelovalcev in njihovih pomožnih delavcev na Kranjskem“ v nedeljo, dne 12. septembra 1897 na vrtu gostilne pri „Ferlincu“. Pri veselici sodeluje iz posebne prijaznosti sl. slov. del. pevsko društvo „Slavec“ in sl. tamburaški klub „Zvezda“. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 20 kr. za osebo, otroci so vstopnine prosti. Čisti dohodek namenjen je blagajni za podporo obolelim društvenim članom.

Slovenska krščanskosocialna delavska zveza se snuje v Ljubljani. V pripravljani odbor so izvoljeni gg.: dr. Debevec, Gostinčar,

Štefè, Zalesjak in Ziller. Podrobneje o novem društvu v kratkem.

Ognjegasno društvo v Črnem Vrhu nad Idrijo otvori dne 19. septembra slovesno svoj „Dom“. O tej priliki nastopi tudi društveni pevski zbor.

Slovensko pevsko društvo v Ptujju naznanja vsem gospodom poverjenikom, p. n. društvnikom in slav. slovenskemu občinstvu, da za tekoče leto 1897, odpade nameravana velika pevška slavnost, in sicer zaradi mnogih narodnih slavnostij, ki so se tako slovesno in častno vršile po Spodnjem Štajarskem in v očigled prepotrebnega vseslovenskega shoda. Redni veliki zbor pa se skliče glasom § 15 društvenih pravil v sredini meseca oktobra t. l. v Ptuj. Prihodnje leto 1898 vršil se bode gotovo veliki pevski zbor, za katerega je določil odbor naslednje pesmi: 1. „Jadransko morje,“ moški zbor, Hajdrih. 2. „Pozdrav,“ mešan zbor, Foerster. 3. „Križari na morju,“ mešan zbor, Bendl. 4. „Ave Marija,“ šesteroglasen mešan zbor s spremljevanjem orkestra, Foerster.

Slovenskim abiturijentom in visokošolcem!

„Slovenija“ in „Triglav“ sta že priobčila svoja poziva, s katerima vabita slovenske akademike in abiturijente v svoj krog.

Dobro je, če si upa slovenski abiturijent na Dunaj ali Gradec; — neumestno pa bi bilo, če bi bilo v zlati slovenski Pragi vedno tako malo slovenskih visokošolcev, kakor doslej. Po dva, trije, k večjemu pet se jih je zbralo v stolici češkega kraljestva, v metropoli avstrijskih Slovanov. Kaj je neki vzrok temu čudnemu pojavu? Človek se mora čuditi tem bolj, čim bolj se mu znane tenke razmere, v katerih živi slovenski visokošolec na Dunaju ali v Gradcu. V Pragi so razmere drugačne, boljše; kajti življenje je tu mnogo ceneje, nego v katerem koli drugem mestu.

Pomislek, češ, ne znam češkega jezika, — ne velja; zakaj že v prvem polletju se ga naučiš toliko, da lahko slediš predavanjem.

Če se pomisli, koliko je vredno, če se naučiš češkega jezika, katerega veljava bode — kakor i ona češkega naroda — še vedno bolj rasla; če se pomisli, da boš potem lahko delal z vsemi silami na udejstvenje češko-slovenske vzajemnosti, ker jo boš za časa svojih studij okušal v Pragi v polni meri, in ker boš spoznal visoko stoječo češko kulturo, pride se do zaključka: najmenj jedno leto na j

P. n.

Usojam si uljudno naznaniti da sem se preselil s svojo izvrstno urejeno

črevljarsko delavnico

v Kolodvorske ulice št. 12.

Kakor doslej, bodem tudi na novem prostoru čast. duhovščini in slav. občinstvu točno izvrševal naročila ter postregel s solidnim blagom in nizkimi cenami.

V nadeji, da se na novem prostoru krog mojih odjemnikov znatno pomnoži, beležim

najodličnejšim spoštovanjem

Avgust Matè, črevljar.

studira vsaki slovenski visokošolec v Pragi, ako že ne more vseh studij tu izvršiti.

Zbirališče slovenskih visokošolcev v Pragi je „Hrvatsko-slovenski klub“, ki je podružnica velikega govorniškega in literarnega društva „Slavia“, ki razpolaga z več nego 200 političnimi časopisi in blizu 100 revijami. Vpisnina in letnina je 2-50 gld

Kdor eventualno želi natančnih pojasnil naj se obrne na podpisanca.

Ant. Dermota, pravnik.

V Železnikih 10. septembra 1897.

Zahvala.

Podpisana podružnica izreka tem potom najsrčnejšo zahvalo velečastitemu g. A. Koblarju za krasni govor; p. n. oddelku slavnega pevskega društva „Ljubljane“ in slavnemu tamburaškemu klubu „Zvezda“ za prijazno sodelovanje; cenjenim gg. darovalkam in darovalcem za lepa darila in sploh vsem, ki so pripomogli, da se je veselica tako izborno obnesla.

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda

v Logatcu, dne 6. septembra 1897.

Josipina Tolazzi,

t. č. predsednica.

Ivanka Arko,

t. č. tajnica.

Proda se iz proste roke

jednonadstopna hiša

sestoječa iz 9 sob v Zalogu pod Ljubljano št. 16.

Hiša je zaradi svoje lege jako prikladna za izvrševanje vsakeršne obrti, posebno gostilničarske, ker ima poleg obokane kleti še ledenico, kegljišče in vrt ter prostorno dvorišče z obokanim hlevom za 12 glav živine, skednjem in šupo za vozove.

Na željo proda se tudi komaj 10 minut od hiše oddaljena njiva in senožet.

Kupnino je plačati v treh letnih obrokih.

Sicer je pa vse nadržno poizvedeti v pisarni gosp. dr. M. Hudnik-a v Ljubljani.

I. kartonažno fabrikacijo
 na Slovenskem
 priporočam vsem p. n. gg. fabrikantom, trgovcem, obrtnikom itd., kateri potrebujejo kartonažo (škaltje) za export in domačo rabo. **Kartonažo** izdelujem s strojem po fabriški ceni.
 Imam bogato zalogo najboljše vrste, papirja, črnila, svinčnikov in vse šolske in pisarniške potrebščine. — **Dobro! Ceno!**
Ivan Bonač,
 trgovec papirja in knjigovez v Ljubljani,
 Selenburgove ulice.

Lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
 Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1,
 zraven mesarskega mosta.

Melusine-zobna in ustna voda
 deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust **1 stekl. 50 kr.**

Neprekosljivega učinka je
Tanno-Chinin tinktura za lase
 katera ohranjuje lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:
 lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek.
 LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1,
 zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Zaloga vseh preskušanih domačih zdravil. Razpošilja se vsak dan 2krat po pošti.

JOSIP REBEK,
 ključavničarski mojster,
 Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh
ključavničarskih del
 ter napeljava
 hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode
 in prevzema tudi posamezna dela te stroke.
 — Cene nizke. —

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubnjeje priporočam svojo
bogato zalogo
 najraznovrstnejših
 klobukov, cilindrov čepic i. t. d.
 Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.
 Velespoštovanjem
J. Soklič,
 Stari trg št. 1 (pod Trančo).

Somišljeniki! Agitujte za „Slovenski List“!
 — Pridobivajte novih naročnikov!

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani
 ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino
zidarske opeke,
zarebane strešne opeke (Falzziegel)
 (izdelane iz najboljše znane Vrhnjske gline) z zraven spadajočo
stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa
lončene peči in štedilnike
 (lastnega izdelka)

Roman-cement
 Dovški Portland-cement
 kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.
Najnižje cene!!!